

“IK HAD
NEDERLAND

RUIM DEN KEN DER

EIND NOVEMBER VERTEGENWOORDIGDE RIKKIE KOLLÉ NEDERLAND BIJ DE MISS UNIVERSE-VERKIEZINGEN IN EL SALVADOR. BINNENKORT IS HAAR AVONTUUR TE ZIEN BIJ AVROTROS IN EEN DOCUMENTAIRE.

TEKST: ROBBERT BLOKLAND | BEELD: WILLIAM RUTTEN

Je zat zestien dagen in El Salvador voor Miss Universe. Wat heb je daar allemaal gedaan? “De eerste dagen draaien vooral om administratie en het doorpassen van de kleding. Bij aankomst sta je eerst een hele dag in de rij omdat je allemaal documenten moet overleggen: ze controleren je persoonlijke informatie en gezondheidsverklaring. Verder kies je in die dagen je badkleding en je jurk voor de wedstrijd. Ik keek vooral mijn ogen uit door de enorme schaal van de organisatie: er werken onvoorstelbaar veel mensen achter de schermen om de wedstrijd in goede banen te leiden.”

INGESCHAT”

En daarna had je nog twee weken over. “Er is een enorm programma georganiseerd voor alle 84 deelnemers. Elke dag is er iets te doen: we hebben El Salvador verkend, konden surfen, of een helikoptervlucht maken. Er waren yogasessies aan het strand, je kon wandelen in de bergen, lokale specialiteiten proeven en onder-tussen bouw je een band op met de andere deelnemers. Zestien dagen trek je intensief met elkaar op, zit je uren samen in de bus en daarbij worden natuurlijk ervaringen uitgewisseld.”

De deelnemers moesten zichzelf uiteindelijk in twee minuten ‘pitchen’ voor de jury. Dat lijkt me knap lastig. “Dat is het ook. Je moet binnen die korte tijd duidelijk maken waar jij voor staat en wat je missie is. Een van de vragen die ik kreeg was of ik acteerplannen had. Dat vond ik best jammer, want dat staat totaal niet op mijn radar. Ik snapte niet goed waarom die vraag werd gesteld.”

MISS
NEDERLAND
RIKKIE KOLLÉ

Had je liever meer ruimte gehad om te vertellen over je transidentiteit? “Ik had vooral willen vertellen over mijn missie, over de manier waarop ik mijn stem wil gebruiken. Hoe ik mijn gedachten wil overbrengen op anderen, wat ik met dat enorme podium van Miss Universe zou doen als ik dat had gekregen. Ik ben juist blij dat ze geen vragen stelden over het feit dat ik trans vrouw ben. Dat had de jury al kunnen lezen in alle interviews die ik van tevoren heb gegeven.”

Vroegen de andere vrouwen je ernaar? “Ja, je wijkt toch af van het geijkte plaatje. De eerste dag merkte ik het doordat ik boze blikken kreeg van een aantal deelnemers. Dat ben ik op zich wel gewend, in elke groep is er wel iemand die het moeilijk vindt om te accepteren dat ik trans ben. Tegelijkertijd zijn er ook andere vrouwen die slecht liggen in de groep: het blijft een wedstrijd en je kunt niet met iedereen goede vriendinnen worden. In een grotere groep zullen zich altijd groepjes en bepaalde verhoudingen vormen. Ik ben niet rechtstreeks persoonlijke aangevallen. Ik vond het wel fijn om te praten met Marina Machete, Miss Portugal, die ook trans is. Zij ontving, net als ik, na haar verkiezing veel haatberichten en doodsbedreigingen.”

Ik kan me voorstellen dat het soms erg vermoeiend is om te dealen met die afkeurende reacties. Hoe wapen je je daartegen? “Accepteren dat het zo is. Ik kan niet mijn hele leven op iedereen afstappen die mij een verkeerde blik toewerpt, daar is geen beginnen aan. Mensen die zo denken, zijn vaak ook niet voor rede vatbaar. Ik sta voor bewustwording en acceptatie, maar dat doe ik wel op andere manieren, bijvoorbeeld via sociale media of dit soort interviews.”

Heb je veel nieuwe vriendschappen gesloten? “Met een aantal van de deelnemers heb ik een warme band opgebouwd. De beste vriendin van een van die meiden was ook transgender. Het was grappig en fijn om met haar daarover te praten, ik had nog nooit meegemaakt dat een cis vrouw zoveel wist van een transitie. Maar het is ook gebeurd dat ik gewoon aan tafel zat met een aantal andere Missen en iemand uit het niets vroeg: ‘En, ben je daar beneden dan ook geopereerd?’ Zo’n vraag wil ik best serieus beantwoorden als we een persoonlijke band hebben opgebouwd. Maar tijdens een diner, met tien anderen erbij, als casual gespreksonderwerp tussen de hobby’s door vind ik dat soort intieme, persoonlijke vragen ronduit onpast en brutaal. Ik vraag jou ook niet uit het niets wat je precies in je broek hebt en hoe dat voelt. Boven-

“IN ELKE GROEP IS ER WEL IEMAND DIE HET MOEILIJK VINDT OM TE ACCEPTEREN DAT IK TRANS BEN”

dien hadden ze simpelweg de spelregels van de verkiezing kunnen lezen, daarin staat dat je alleen mee mag doen als je een geslachtsveranderende operatie hebt ondergaan.”

Van je Miss-avontuur wordt een documentaire gemaakt. Wat was de gedachte achter de film? “Regisseur Jesse Bleekemolen kwam er halverwege mijn verblijf in El Salvador bij. De documentaire geeft een

intiem inkijkje in wie ik ben en waar ik voor sta. Ik wil bewustzijn creëren, ik wil mijn verhaal voor het voetlicht brengen. Daar helpt deze film wel mee. Ik wil ook dat mensen weten wat het allemaal aan reacties en haat heeft losgemaakt de afgelopen maanden.”

Jesse Bleekemolen is zelf ook queer. Maakte dat het gemakkelijker om je bloot te geven? “Vincent BV, de producent die ook met het plan kwam voor de film heeft bewust gekozen voor Jesse, mede omdat hij queer was. Dat gold ook voor de cameraman. Het maakte

het voor mij gemakkelijker. Ik wist daardoor in elk geval zeker dat de mensen die ik alles toevertrouwde, tegen wie ik alles zei wat ik dacht, me accepteren om wie ik ben. Omdat ze weten hoe het is om niet tot de norm te behoren.”

Je noemde net de haat die je hebt ontvangen na de Miss Nederland-verkiezing. Wat deed die stortvloed aan bedreigingen met je?

“Ik weet niet of je zoiets ooit helemaal kunt verwerken. De afgelopen weken heeft de Miss Universe-verkiezing weer extra olie op het vuur gegooit, en dit keer kwamen de haatberichten op de socials niet alleen uit Nederland. Ik blijf het zo gek vinden: ik doe niets, ik maak geen statements, ik ben er gewoon. Ik doe net als alle andere vrouwen trots mee aan een wedstrijd. En dat maakt dus bij sommige mensen iets los wat ze doet besluiten om online te roepen dat ik dood moet. Toch merk ik dat ik eraan wen, hoe gek dat ook klinkt. Er is blijkbaar een flink deel van de mensheid dat er zo over denkt – wat kun je daartegen doen? Ik ga niet proberen deze mensen van gedachten te veranderen, dat is onbegonnen werk. Maar het voelt wel erg oneerlijk. Al die mensen die van alles roepen kennen mij niet, ze hebben geen idee wat ik in mijn leven heb doorgemaakt, want ik heb doorstaan om nu te kunnen zijn wie ik ben.”

Had je verwacht dat je deelname aan Miss Nederland zoveel los zou maken? “Je weet natuurlijk wel dat je reacties gaat krijgen. Ik kreeg ook negatieve reacties toen ik meedeed aan het televisieprogramma *Holland’s Next Top Model*. Maar de heftigheid en de hoeveelheid verbaasden mij wel – het was minstens tien keer zo erg. De tolerantie holt echt achteruit, ik had Nederland ruimdenkender ingeschat. Twintig jaar geleden waren we het eerste land waar partners van hetzelfde geslacht mochten trouwen, nu mag je niet meer jezelf zijn én word je op de brandstapel gegooid als je anders bent. Normaal interesseert de Miss Nederland-verkiezing vrijwel niemand in Nederland. Vorig jaar won er voor het eerst een vrouw van kleur, daar was een klein beetje ophef over. Nu wint er een trans vrouw en maakt iedereen zich opeens enorm druk. Het ergste vind ik, denk ik, het verwijt dat ik alleen maar *woke* zou zijn, dat ik alleen heb meegedaan om aandacht te trekken. Mensen snappen niet hoe het is om een transitie door te maken en zoveel te moeten doorstaan om jezelf te kunnen zijn. Het woord *woke* bestond nog niet eens toen ik besloot om in transitie te gaan, zo lang duurt dat traject.”

“AL DIE MENSEN DIE VAN ALLES ROEPEN, HEBBEN GEEN IDEE WAT IK IN MIJN LEVEN HEB DOORSTAAN OM NU TE KUNNEN ZIJN WIE IK BEN”

Hoe ga je ermee om dat die haat altijd op de loer ligt wanneer je zichtbaar bent in de media? “De beste manier is om het te negeren. De stroom aan haatreacties na Miss Nederland is op een gegeven moment opgedroogd, dat zal nu ook wel weer gebeuren. Deze groep Nederlanders heeft morgen weer iets anders waar ze zich boos over kunnen maken. Het is voor mij wel het keiharde bewijs dat we er nog lang niet zijn in Nederland. Daar verandert die ene botenparade per jaar, waar iedereen dan zo trots op is, echt niets aan. Ik verbaas me vooral over mensen met kinderen die dat soort dingen roepen en posten. Je moet er toch niet aan denken dat je als kind anders bent, en dan dagelijks dit soort rotzooi van je ouders hoort.”

We hebben het nu vooral over de haatreacties. Maar ik neem aan dat je ook veel positieve respons hebt gehad? “Ja, absoluut! Fijn dat je dat vraagt, want dat lijkt nooit noemenswaardig te zijn. De positieve reacties zijn echt in de meerderheid, zelfs op Instagram. Maar negatieve mensen brullen altijd harder, lijkt het wel. Ik heb veel extra volgers gekregen die ontzettend lieve dingen zeggen. DM’s van mensen die blij zijn dat ik doe wat ik doe en dat ik ben wie ik ben: jongeren die mij bedanken dat ik hun rolmodel ben. Ouders die mij bedanken omdat ze door mij eindelijk snappen wat hun kind doormaakt. Daar ben ik ontzettend blij mee en dankbaar voor, dát is mijn missie. Ik wil zichtbaar zijn voor de mensen voor wie dat waarde heeft. Ik wil laten zien dat er een regenboogfamilie is, dat je nooit alleen bent. Juist omdat ik dat zelf zo gemist heb toen ik jong was.”

Had je helemaal geen voorbeelden? Was Loiza Lamers voor jou een pionier, bijvoorbeeld? “O, absoluut! Maar toen zij *Holland’s Next Top Model* won, was ik al veertien. Toen was ik, zeker in mijn hoofd, al jaren bezig met mijn transitie. Juist in die periode, toen ik zelf ontdekte wat ik wil en voel, had ik iemand kunnen gebruiken die hetzelfde had doorgemaakt als ik. Ik heb mij zo eenzaam gevoeld, dat wens je niemand toe. Maar op het moment dat Loiza meedeed aan *Holland’s Next Top Model* wist ik zeker: ik ben niet de enige, ik ben niet alleen.”

RIKKIE VIEL NIET IN DE PRIJZEN BIJ DE MISS UNIVERSE-VERKIEZING. DE DOCUMENTAIRE IS 21 DECEMBER OM 21.25 UUR TE ZIEN OP NPO3. EN IS DAARNA TERUG TE KIJKEN OP NPOSTART.

BEELD: © MISS UNIVERSE